نگاه

ثبت ۱۹ اثر ملی میراث فرهنگی ناملموس

ثبت ملی افسانه‌های عاشیقی زنجان و سینه‌زنی قطاری شیراز

● **شرق:** در کمیته تخصصی ثبت میراث فرهنگی ناملموس، ۱۹ اثر واجد شرایط ثبت شناخته شد و در فهرست میراث ملی قرار گرفت. فرهاد نظری، مدیرکل دفتر حفظ و احیای سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با اعلام این خبر گفت: در کمیته تخصصی ثبت میراث فرهنگی ناملموس ۱۹ اثر در فهرست معرفی ثبت شد.

وی ادامه داد: این آثار عبارتند از: «سبک موسیقی علوانیه»، «عروسک بازبازک لیلی» از خوزستان، «داستان‌ها، نقل‌ها و افسانه‌های عاشیقی (متون نمایش سنتی)» زنجان، «مهارت‌های سنتی جوک‌کاری» (فهرست در خطر)، «مهارت تهیه فالوده سنتی شیراز»، «مراسم آیینی سینه‌زنی قطاری شیراز»، از استان فارس، «مهارت سنتی کاربافی میبد»، «مراسم آیینی شاه‌حسن و شاه‌حسین میبد»، مراسم آیینی «شده‌بندی و شده‌گردانی در ماه محرم اردکان»، از استان یزد و «آوای کار یامال در دریانوردی با لنج»، «مهارت دوخت و تهیه کندوره»، «بازی سنتی رمازا»، «بازی سنتی رحمونی»، «بازی سنتی درا» (فهرست در خطر)، «مهارت تهیه دوخت برکه (برقع)، «آیین سنتی ازدواج»، «مهارت سنتی ساخت عروسک‌های بومی قشم، دهتولو»، «مهارت سنتی ساختن و نواختن عود (بربط)» و «شیوه سنتی برگزاری بازارهای هفتگی: پنجشنبه بازار میناب»، (فهرست در خطر)، که از استان هرمزگان به ثبت رسید.

نظری تصریح کرد: در این جلسه مقرر شد، «داستان‌ها، نقل‌ها و افسانه‌های عاشیقی (متون نمایش سنتی) زنجان» و «سبک موسیقی علوانیه» خوزستان برای ثبت چندملیتی با مشارکت کشورهای دیگر پیشنهاد شود. (ثبت چندملیتی میراث فرهنگی ناملموس به عناصر میراث ناملموسی اشاره دارد که در دو یا چند کشور با شباهت‌ها و تفاوت‌هایی جریان داشته باشد).

مدیرکل دفتر حفظ و احیا اضافه کرد: در این جلسه مقرر شد حاملان «داستان‌ها، نقل‌ها و افسانه‌های عاشیقی (متون نمایش سنتی) زنجان که تنها بازماندگان و هنرمندان این عرصه هستند، در فهرست گنجینه‌های زنده بشری ایران ثبت شوند، این اقدام در جهت ثبت‌نام، هنر، دانش و مهارت این گنجینه‌های زنده بشری و انتقال دانش و مهارت آنها به نسل بعدی صورت می‌گیرد.

مدیرکل دفتر حفظ و احیا گفت: از دیگر مسئولیت‌های دفتر ثبت آثار و حفظ و احیای میراث فرهنگی ناملموس، برگزاری کارگاه‌های آموزشی در زمینه آگاهی‌بخشی، شناسایی عناصر میراث فرهنگی ناملموس، مستندسازی و سیاهه‌برداری، تدوین پرونده ثبت ملی و دستورالعمل حفظ و احیا، معرفی و توسعه و ترویج آن برای واحدهای تابعه سازمان و نیز سازمان‌ها و ارگان‌های دیگر در سطح کشور است که به ۱۰ مورد از وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مذکور در آیین‌نامه اجرائی فوق‌الذکر اشاره شده است.

وی افزود: در همین رابطه کارگاه آموزشی آگاهی‌بخشی و تدوین پرونده‌های ثبت ملی در مردادماه سال جاری برای کارشناسان معاونت طب سنتی وزارت بهداشت برگزار شد و برگزاری کارگاه آموزشی در همین زمینه برای وزارت علوم نیز در دست اقدام است.

تنها ۹۳ دستگاه از ۳،۵ میلیون موتورسیکلت در ۶ ماه گذشته برای معاینه فنی مراجعه کرده‌اند

معاینه فنی نه سود دارد نه الزام

معصومه اصغری

معاینه فنی خودروها، اتوبوس‌ها و موتورسیکلت‌ها چندسالی است که طبق قانون باید اجرا شود اما جز در زمان خرید و فروش خودرو و اخذ طرح ترافیک، الزامی برای داشتن آن وجود ندارد. همین موضوع باعث شده تا کسی آن را جدی نگیرد، درحالی‌که ۲۵ درصد تصادفات جاده‌ها به دلیل نداشتن معاینه فنی است.

ولی‌الله آذروش، مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو، در گفت‌وگو با «شرق» معتقد است درباره برخی مسائل نظیر گرفتن معاینه فنی در همه خودروها ازجمله سرویس مدارس، قبل از هر چیز باید فرهنگ‌سازی شود. وی در ادامه می‌گوید: ما برای سرویس مدارس با حساسیت زیادی امکانات ویژه قرار داده‌ایم تا خانواده‌ها با اعتماد و اطمینان آن را انتخاب کنند اما مسئله این است که خانواده‌ها در همه موارد این ایمنی را رعایت نمی‌کنند. وی می‌گوید: برای منتظرنماندن خودروهای سرویس مدارس، یک خط اختصاصی در همه مراکز معاینه فنی اختصاص داده‌ایم تا خارج از نوبت، خدمات دریافت کنند. این خدمات فقط برای خودروهای دارای برچسب نیست و سایر خودروهایی که بدون برچسب به‌عنوان سرویس مدارس فعال هستند، را هم شامل می‌شود تا وقتشان گرفته نشود و در صف نمانند.

لطفا درمورد سرویس مدرسه حساس شوید

آذروش تعداد سرویس‌های مدرسه را که در سال تحصیلی جدید فعال هستند، ۱۶ هزار دستگاه اعلام می‌کند و می‌گوید: یک‌سوم این خودروها تاکسی هستند که عموما برای معاینه فنی مراجعه داشته‌اند اما مهم‌ترین مسئله ما خودروهای غیرتاکسی سرویس مدارس هستند که به‌عنوان یک خودرو شخصی لزوما برای معاینه فنی مراجعه نداشته‌اند. روند مراجعه تاکسی‌های سرویس مدرسه در سال جاری ۳۰ درصد افزایش داشته است و تنها راه ما برای تأیید معاینه فنی خودروهای شخصی سرویس مدارس خانواده‌ها هستند.

مردودی از تست آلایندگی درصدر

مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو، مهم‌ترین مشکل خودروهای مراجعه‌کننده به مراکز معاینه فنی خودروها را شامل مردودی ۲۷ درصد از تست آلایندگی، ۱۸ درصد از آزمون هم‌راستایی چرخ‌ها، پنج درصد از آزمون کمک‌فنر و مردودی ۱۱ درصد از آزمون ترمز اعلام کرد و گفت: ۳۹ درصد موارد شامل عیوب ظاهری خودرو می‌شود.آذروش می‌گوید این عوارض خودروها که در صدر ایرادات خودروهای تهران هستند، در سال‌های گذشته هیچ تغییر و اصلاحی نداشته‌اند و کماکان در ابتدای فهرست عیوب خودروها هستند. با وجود رشد تکنولوژی و امکانات مختلف در ساخت خودروها، شاهد کاهش این عیوب در خودروها نیستیم و در این میان همواره شاخص میزان آلایندگی در صدر ایرادات اصلی خودروها بوده است.

هنوز خودرو فاقد کاتالیست و کنستر در شهر تردد دارد

مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو در ادامه گفت: خودروسازان از سال‌ها قبل در ساخت و تولید خودروها به سلامتی مردم هیچ اهمیتی نداده‌اند؛ یعنی خودرویی که در هیچ‌جای دنیا بدون داشتن کاتالیست یا کنستر اجازه تولید ندارد، در کشور ما تولید انبوه شده و همین حالا هم در سطح شهر در حال تردد است و آثار و تبعات آن را در افزایش سرطان در شهر می‌بینیم. کاتالیست و کنستر جلوی خروج انواع سم‌ها و آلایندگی‌ها را از خودرو می‌گیرد و حذف آن درواقع آلودگی بیش‌ازحد ایجاد می‌کند.او در ادامه گفت: این شیوه تولید، حوزه کار ما نیست اما مسئله این است که دولت و مجلس در یک تصمیم اشتباه، مدت فاصله تا معاینه فنی را از دو سال به ۵ سال رسانده‌اند. مشکل اینجاست که خودروهایی که همین حالا از خودروسازی‌ها بیرون می‌آیند، مشکلات آلایندگی مهمی دارند. در کشورهای اروپایی، که استاندارد بالاتری در تولید خودرو دارند، عمر معاینه فنی حدود دو سال است؛ به عنوان مثال، عمر مفید کاتالیست و کنستر در خودروها ۲،۵ سال است و تصور کنید در دوره پنج‌ساله، این کاتالیست قرار است با چه کیفیتی کار کند؟ و چه میزان آلودگی ایجاد می‌کند؟

معاینه فنی نه سود دارد نه الزام

وی به عنوان مدیرعامل مجموعه‌ای که یک‌طرفه خدمات به مردم ارائه می‌دهد و شهرداری تهران بودجه آن را به عنوان یک مجموعه خدماتی تأمین می‌کند، معتقد است؛ معاینه فنی نه الزام قانونی دارد و نه سودی، تا مجموعه‌های خصوصی وارد این عرصه شوند.مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو با بیان اینکه تعداد مراجعه به مراکز معاینه فنی گاهی به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسد، گفت: نرخی که برای معاینه فنی گذاشته‌ایم، آن‌قدر پایین است که انگیزه‌ای را برای ایجاد و گرداندن مراکز خصوصی معاینه فنی ایجاد نمی‌کند. وی می‌گوید: هزارو۵۰۰ تومان از ۱۱ هزار تومانی که از مردم می‌گیرند، برای ارزش‌افزوده کسر می‌شود و مابقی این پول حتی کفاف برچسب معاینه فنی را هم نمی‌دهد. ما در پرداخت حقوق پرسنل و نگهداشت دستگاه‌ها و مجموعه معاینه فنی مانده‌ایم و شهرداری کمک یک‌سویه دارد اما مسئله اینجاست که همین بهای پایین هم مردم را ترغیب نمی‌کند تا معاینه فنی را به وقت خود انجام دهند، چراکه قانون، الزامی برای این کار نگذاشته و پلیس هم با این ۲،۵ میلیون خودرویی که در سطح شهر تردد می‌کند، برخورد لازم را ندارد.

> **حدود دومیلیون خودرو در گروه زرد و قرمز قرار می‌گیرند که استانداردهای آلایندگی پایین‌تر از یورو۲ دارند هستند. دارندگان این تعداد خودرو با این خودروها امرارمعاش می‌کنند و باید در مورد حذف آنها از محدوده داخلی شهر برنامه‌ریزی و تدبیر جدی صورت گیرد. در عین حال نباید در مورد عملکرد این طرح پیش از اجرا قضاوت کرد**

نرخ معاینه فنی دو برابر می‌شود

آذروش به لایحه اجباری‌شدن نظارت و کنترل معاینه فنی در تهران اشاره کرد و گفت: شورای شهر تهران این لایحه را تصویب کرد و درعین‌حال سامانه ملی معاینه فنی هم به‌زودی عملیاتی می‌شود که کمک بزرگی به شهر و البته مراکز معاینه فنی خواهد کرد. علاوه بر اینها بحث افزایش نرخ معاینه فنی در دستور بود و پیشنهادمان در دولت مطرح شد و به تصویب هم رسید و حالا مدتی است که منتظر ابلاغ آن هستیم. طبق این تصمیم جدید، مبلغ معاینه فنی حدود دو برابر و تقریبا به ۲۲ هزار تومان می‌رسد. این رقم همچنان نسبت به نرخ معاینه فنی در کشورهای دیگر بسیار پایین است؛ به عنوان نمونه ترکیه برای معاینه فنی ۸۰ یورو می‌گیرد. وی می‌گوید: با همه کم و کسری‌ها، خدمات به خودروها کاهش نیافته و با وجودی که توان ارائه خدمات هم‌زمان به شش هزار خودرو را داریم اما حداکثر ۳۰ درصد ظرفیتمان هم پر نمی‌شود.

با اجرای LEZ سرمان شلوغ می‌شود

آذروش موافق اجرای طرح کاهش کنترل آلودگی هوای شهر «LEZ» است و می‌گوید: با اجرای این طرح الزام به معاینه فنی بیشتر و سر این مراکز شلوغ خواهد شد. وی در ادامه می‌گوید: طرح‌های قبلی کمکی به کاهش آلایندگی هوا نکرد. این طرح‌ها در دوره‌ای ضرورت داشته و چاره‌ای جز اجرا نداشته‌اند و عملا به این نتیجه رسیده‌اند که شرایط باید تغییر کند و حالا می‌خواهند با طرح کاهش، شرایط قبلی را اصلاح کنند.وی با اشاره به مشخصات طرح کاهش، گفت: در روش جدید کاهش که به‌زودی اجرائی می‌شود، مجموعه اطلاعات خودروها در مراکز معاینه فنی، به مرکز اطلاعات پلیس متصل و داشتن یا نداشتن معاینه فنی اعلام می‌شود. در این شرایط معاینه فنی غیرمعتبر، تطبیق داده و اعلام می‌شود و بیشترین حرکت و نقش را در این طرح، دوربین‌های نظارت تصویری دارند.

حذف ۲ میلیون خودرو با یک طرح؟

آذروش افزود: ۵۸ هزار خودرو بیش از سن فرسودگی و فاقد شرایط احراز معاینه فنی هستند که در دسته قرمز قرار می‌گیرند و اجازه تردد در تمام سطح شهر تهران را نخواهند داشت. البته ما هم می‌دانیم که برخی از این خودروها وانت‌پیکان هستند و دارندگان این خودروها با آنها امرار معاش می‌کنند اما در هر صورت اولویت، سلامت مردم است و نباید از این مسئله کوتاه آمد. ۱،۵ میلیون خودرو هم خودروهای کاربراتوری هستند که استاندارد آلایندگی پایین‌تر از یورو۲ دارند و در گروه زرد قرار می‌گیرند. این گروه اجازه ورود به محدوده کاهش را ندارند و برای تردد در دیگر مناطق شهر باید معاینه فنی داشته باشند و علاوه بر این دیگر نمی‌توانند طرح ترافیک داشته باشند. گروه سبز نیز خودروهای انژکتوری تولید سال ۸۲ به بعد هستند که استاندارد یورو۲ به بالا را دارند و می‌توانند در محدوده مرکزی شهر تردد کنند. وی می‌گوید گروه آبی هم در این تقسیم‌بندی وجود دارد که شامل خودروهای لوکس هیبریدی و برقی می‌شود.آذروش می‌گوید کنترل خودروهایی که در گروه زرد و قرمز قرار می‌گیرند، کار سختی است و در این بخش طرح، باید دقت نظر بیشتری شود، چراکه با حدود دو میلیون خودرو مواجه هستیم و عموم این افراد به این خودروها نیاز دارند. وی در عین حال معتقد است که نباید درباره عملکرد این طرح پیش از اجرا قضاوت کرد.

پلیس مراقب اتصال ارتباطاتمان است

مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو در پاسخ به این سؤال که تبادل اطلاعات دو بانک اطلاعات معاینه فنی و پلیس، اشکالات و نگرانی‌هایی را به همراه دارد، گفت: هنوز امکان این تبادل اطلاعات فراهم نیست و مقدمات کار فراهم شده است. این سامانه ملی معاینه فنی قرار بود حداکثر تا خردادماه توسط وزارت کشور اجرائی شود اما تأخیر دارد و به محض آماده‌شدن کلیه مراکز معاینه فنی در سراسر کشور از این نرم‌افزار استفاده می‌کنند. وی می‌گوید دیتای اطلاعاتی پلیس به این نرم‌افزار متصل می‌شود و در عین حال مسئله امنیتی این تبادل را پلیس برطرف خواهد کرد و ما از این جهت خیالمان راحت است، چراکه تخلفات بسیار کم می‌شود.

آمار خنده‌دار مراجعه موتورها به مراکز معاینه فنی

آذروش تأکید دارد که همه اتوبوس‌های درحال‌تردد در سطح شهر تهران در طرح جدید کاهش، باید معاینه فنی داشته باشند و در ادامه گفت: این هماهنگی با سازمان اتوبوسرانی انجام شده است. با توجه به میزان آلایندگی اتوبوس‌ها حساسیت روی آنها بیشتر است. ستاد معاینه فنی خودروهای تهران، سه مرکز تک‌خطه معاینه فنی در سه توقفگاه شرکت واحد دارد و در سال گذشته شش‌هزارو ۲۶۲ دستگاه اتوبوس برای انجام معاینه فنی به این مراکز مراجعه کرده‌اند و این تعداد در سال جاری تا ۲۰ شهریور سه‌هزارو ۱۷۸ دستگاه بوده است. وی درعین‌حال تأکید دارد که نه در طرح کاهش و نه در هیچ طرح دیگری، بحران موتورسیکلت‌سواران دیده نشده است و در ادامه تصریح می‌کند: بیش از ۳،۵ میلیون موتورسیکلت در سطح شهر تهران در حال تردد است که از نظر ایمنی، آلودگی صوتی و آلودگی هوا بیشترین خسارت را ایجاد می‌کنند اما برنامه برای آنها و کنترلشان وجود ندارد. بسیاری از این موتورسیکلت‌ها هنوز به نام خودروساز هستند و کمترین مؤلفه‌های معاینه فنی در ساخت آنها رعایت نشده است. مدیرعامل ستاد مرکزی معاینه فنی خودرو می‌گوید: از ابتدای سال تاکنون تنها ۹۳ مورد به ۱۰ مرکز معاینه فنی موتورسیکلت‌ها مراجعه شده است. این آمار خنده‌دار است و ما می‌دانیم که در فاز اول طرح کاهش هم برنامه‌ای برای موتورها درنظر گرفته نشده است و اطلاعات پلیس در مورد آنها تکمیل نیست.

دریچه

اخذ ۶۰ میلیون مترمکعب حق‌آبه برای تالاب هامون

● **شرق:** امسال برای نخستین‌بار ۶۰ میلیون مترمکعب حق‌آبه تالاب هامون از چاه‌نیمه‌های منطقه در سال‌جاری مطالبه و اخذ شد. این خبر را مدیرکل اداره حفاظت محیط‌زیست استان سیستان‌وبلوچستان اعلام کرد.

محمودی در ادامه گفت: اوایل سال‌جاری با بازشدن دایک مرزی، آب از مرز افغانستان وارد تالاب بین‌المللی هامون شد. وی ادامه داد: با تلاش مسئولان استانی و دولتی یک کیلومتر از دایک مرزی در قسمت هامون‌پوزک، واقع در شرق تالاب بین‌المللی هامون، بازگشایی شد به‌طوری‌که هم‌اکنون حدود ۴/۵کیلومتر از دایک مرزی در قسمت هامون‌پوزک باز است.

این مقام مسئول در استان سیستان‌وبلوچستان تأکید کرد: این امر نقش بسزایی در آبگیری بخش‌هایی از تالاب داشته است.

به‌گفته محمودی، وجود این دایک باعث شده بود سیلاب‌های فصلی منطقه نتوانند وارد تالاب هامون شوند و همین امر بر خشکی منطقه دامن زده بود.

مدیرکل اداره حفاظت محیط‌زیست استان سیستان‌وبلوچستان اظهار کرد: وضعیت تبخیر در تالاب هامون بسیار شدید است به‌گونه‌ای که سالانه چهار هزار میلی‌متر آب تالاب تبخیر می‌شود، همچنین بادهای ۱۲۰روزه استان نیز تأثیر بسزایی در تبخیر و خشکی هرچه‌بیشتر تالاب دارند.

محمودی اظهار داشت: هم‌اکنون نقاط مختلفی در تالاب هامون به کانون‌های گردوغبار منطقه تبدیل شده‌اند که باید هرچه‌سریع‌تر نسبت به آبگیری آنها اقدام کنیم.

مدیرکل اداره حفاظت محیط‌زیست استان سیستان‌وبلوچستان با اشاره به اینکه اقدامات مؤثری در راستای احیای تالاب هامون در دست انجام است، گفت: امسال برای نخستین‌بار حق‌آبه‌هایی که چاه‌نیمه‌های منطقه شامل تالاب هامون می‌شد را مطالبه کرده‌ایم. محمودی با بیان اینکه این حق‌آبه ۶۰ میلیون مترمکعب به‌طور سالانه است، اذعان کرد: در سال‌های گذشته این حق‌آبه به هامون تخصیص نیافته است.

این مقام مسئول در استان سیستان‌وبلوچستان اظهار کرد: امسال به دستور مستقیم معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و پیگیری‌های انجام‌شده در کمیته آب استان توانستیم حق‌آبه تالاب هامون را بگیریم. وی عنوان کرد: این حق‌آبه در چند مرحله به تالاب هامون اختصاص خواهد یافت که مرحله نخست آن به مقدار ۱۵ میلیون مترمکعب از تاریخ بیستم شهریورماه امسال به سمت هامون هدایت شد. وی تأکید کرد: مرحله دوم گرفتن حق‌آبه چاه‌نیمه‌ها برای تالاب هامون اواخر آبان‌ماه آغاز خواهد شد و مرحله سوم نیز به سیلاب‌های فصلی که در منطقه اتفاق می‌افتد متصل خواهد شد.

مدیرکل اداره حفاظت محیط‌زیست استان سیستان‌وبلوچستان متذکر شد: هم‌اکنون در تلاش هستیم به بخشی از تالاب هامون با نام لردگباغ که از کانون‌های مهم گردوغبار منطقه است، آبرسانی صورت گیرد تا این منطقه نیز هرچه‌سریع‌تر احیا شود. وی یادآور شد: اختصاص ۵۰ میلیارد ریال اعتبار از محل منابع ملی به پروژه احیای تالاب بین‌المللی هامون مصوب شده است که هنوز مبلغی در این راستا تخصیص نیافته است. محمودی افزود: همچنین مبالغی نیز از محل اعتبارات استانی برای پروژه‌های تالاب هامون در نظر گرفته شده است.

جدول ۲۳۶۴ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- زبان قدیم هند- واحد اندازه‌گیری شدت جریان الکتریکی- تردید ۲- از سلسله‌های پادشاهی داستانی ایران- گوشت به سیخ‌کشیده شده- پرنده شکاری با منقار کوتاه ۳- نشانه پیامبری - معادل فارسی ژتون ۴- لباس کشباف- دوستان وقت گل آن به که به... کوشیم- شعر مراسم سوگواری ۵- ضمیر سوم شخص- در سطح گلبول‌های قرمز خون موجود است- اکسیر ۶- نویسنده روسی رمان «تاراس بولبا»- فوق- ترش و شیرین ۷- باغ دیدنی شیراز- شهری در مشرق آلمان- درشت و تنومند ۸- بر مرکب نشسته- نوعی پارچه نخی ظریف- ورزش جسمی و روحی شبه قاره هند ۹- سپاسگزار- کالاها- از الفبا ۱۰- حرف انتخاب- شب پیش‌رو- سرخ رگ ۱۱- نام قدیم کربلا- کتاب آثار منظوم شاعر- نشانه مفعولی ۱۲- ابریشم مصنوعی- مبنای تاریخ اسلامی- اسب تندرو ۱۳- عصیان‌کردن- ترساندن عمدی ۱۴- انگیزه- از موتورهای جست‌وجوگر اینترنتی- رها ۱۵- نوعی شلوار- پیشگاه - آمارگیری.

عمودی:

۱- سیخونک- نوعی کم‌خونی ارثی خطرناک- امتلاء معده ۲- خوراکی مجردی- کشوری در همسایگی مجارستان- ویتامین محلول در چربی ۳- کوشا- پندار- از پیامبران الهی ۴- جست‌وجوگر- از نوشت‌افزار ۵- مستبد- رشد- از بند رسته ۶- تنها- ویژگی‌های شخصیتی و فرهنگی فرد- نوعی سبزی خوردنی ۷- تلاش دفاعی بدن در مقابل بیماری- صفتی برای خورشید- پشتکار ۸- اندام تنفسی ماهی- قدر و منزلت- پرنده‌ای وحشی و حلال‌گوشت ۹- شهری در استان زنجان- بیماری التهاب نایژه‌ها- معاون هیتلر ۱۰- تکیه‌کردن- فریب- از ملزومات ماهیگیری ۱۱- موی گوسفند- رها و آزاد- از اجرام آسمانی ۱۲ - هدایت کردن- خراب و ویران‌شدن ۱۳- اهل هرات- بالش زینتی روی کاناپه- روادید ۱۴- ضمیری انگلیسی- آبستنی- جاسوس و خبرچین ۱۵- نوعی لقب- زیان‌رساننده- روز گذشته.

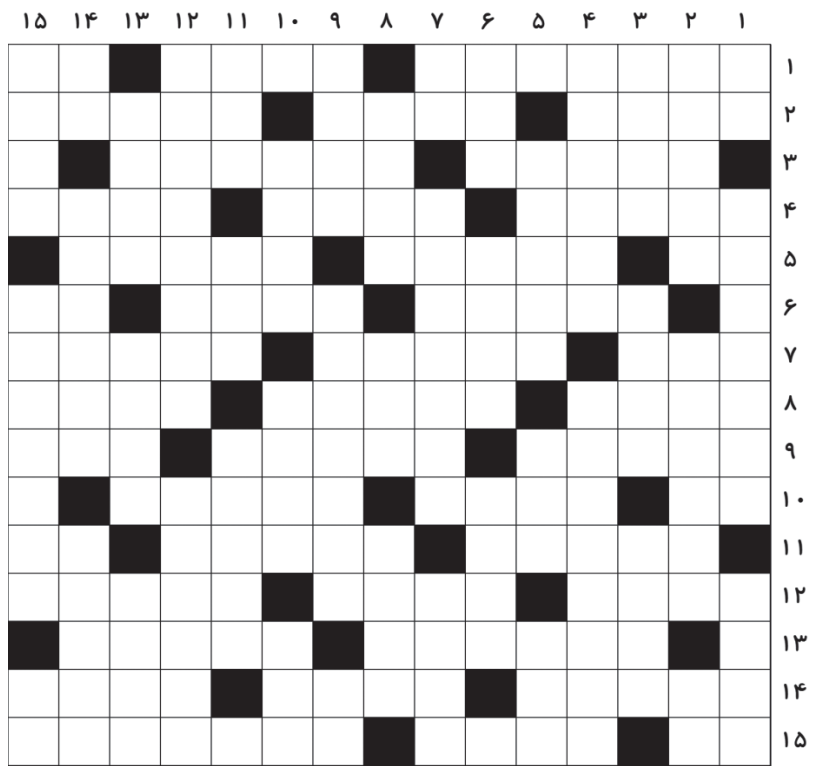

سودوکو سخت ۱۳۶۱

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲		۸	۶	۷				
					۱	۲	۷	
	۹			۵		۴	۸	
۸	۷				۳			
	۲		۷		۵			
۱	۳					۹		
	۸					۲		۹
۹	۵						۶	
	۴		۳			۸		

سودوکو ۱۳۶۱

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۲				۸			۶	۷
	۴			۲			۱	۵
		۵	۱	۳			۴	
	۱	۳		۵	۶			
	۶	۲	۴	۹				۱
		۴	۲				۷	۹
۴	۵					۱	۹	
۳			۹			۷		
			۸		۵		۲	۳

حل سودوکو سخت

۹	۱	۷	۸	۲	۴	۳	۶	۵
۶	۸	۵	۳	۷	۹	۲	۴	۱
۲	۴	۳	۱	۶	۵	۸	۹	۷
۴	۵	۲	۷	۸	۳	۶	۱	۹
۷	۹	۶	۵	۱	۲	۴	۳	۸
۱	۳	۸	۴	۹	۶	۵	۷	۲
۵	۷	۹	۶	۴	۸	۱	۲	۳
۸	۶	۱	۲	۳	۷	۹	۵	۴
۳	۲	۴	۹	۵	۱	۷	۸	۶

حل سودوکو ۱۳۶۰

۶	۸	۴	۱	۳	۷	۵	۲	۹
۱	۹	۲	۴	۵	۸	۷	۶	۳
۳	۵	۷	۶	۹	۲	۴	۱	۸
۲	۱	۳	۷	۸	۶	۹	۵	۴
۵	۴	۸	۹	۱	۳	۶	۷	۲
۹	۷	۶	۵	۲	۴	۳	۸	۱
۷	۳	۵	۸	۴	۱	۲	۹	۶
۸	۲	۹	۳	۶	۵	۱	۴	۷
۴	۶	۱	۲	۷	۹	۸	۳	۵

جدول ۲۳۶۳